

EUBORDERSCAPES

Bordering, Political Landscapes and Social Arenas:
Potentials and Challenges of Evolving
Border Concepts in a post-Cold War World

SEVENTH FRAMEWORK
PROGRAMME
Funded under Socio-economic Sciences & Humanities
EUROPEAN COMMISSION
EUROPEAN RESEARCH AREA

Társadalmi tőke és versenyképesség

Bodor Ákos

MTA KRTK RKI DTO

Veszprém, 2014. 11. 28.

„Társadalmi tényezők” és gazdaság: ellentmondásos viszony...sok szempontból: okság, mérhetőség, mikro-makro aspektusok, és így tovább...

Szűkítés és kiinduló probléma:

A makrotársadalmi kontextus (makroszintű társadalmi tőke) vizsgálata marginális téma a hazai innovációs folyamatok vizsgálatában – EZ TÖBB SZEMPONTBÓL IS FURCSA....

A társadalmi tőke megjelenése a gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos irodalomban

- Elméleti gyökerek: *Adam Smith, Karl Marx, Max Weber, Joseph Schumpeter...*
- Később: intézményi közgazdaságtan (North 1990, gazdaságszociológia, társadalmi tőke irodalom (egy része)
- Empíria: *Putnam 1993 Knack & Keefer 1997, Sabatini 2008...*

Kiindulópont: Az innováció kulcstényezőként határozza meg a térségek fejlődését, a területi egyenlőtlenségek csökkenését

Ipari körzetek elmélete, Innovatív miliő elmélete, Innovációs rendszerek elmélete

- Apropos: 70-es években a „Harmadik Olaszország” gazdasági fellendülése
- Interdiszciplináris kutatások kedvező kulturális, társadalmi, politikai sajátosságokat azonosítottak, „melyek a helyi szereplők közötti együttműködést támogatják”.
- A szociokulturális dimenzió előretörése. – Az ipari/gazdasági körzetek *lényegét a közös értékek adják*, ezek határozzák meg a fejlődést az együttműködések és sűrű interakciók révén (Capello 2007)
- „*Társadalmi közelség*”: a helyi társadalom tagjai által közösen elfogadott intézmények és szabályok működnek, amelyek szabályozzák a piac működését és a vállalatokat együttműködésre ösztönzi. – Fontosabb, mint a *földrajzi közelség*!!

Innovatív miliő

(A helyi miliő alapelemei és funkciói. Camagni 2004)

A MILIŐ
ALAPELEMEI

Földrajzi közelség
(termelési és tranzakciós
költségek csökkenése)

Szociokulturális közelség
(közös magatartási, morális
és kognitív szabályok)

A MILIŐ
KOMPETITÍV
ELŐNYE

**Kapcsolati
tőke**

ATTITŪDOK

**Együttműködés
és
szocializáció**

**Bizalom
és
reputáció**

**Kohézió
és
összetartozástudat**

KOGNITÍV
EREDMÉNYEL

**Bizonytalanság
csökkenése**

**Ex-ante
koordináció
(kollektív
cselekvés)**

**Kollektív
tanulás**

GAZDASÁGI
EREDMÉNY

Innováció

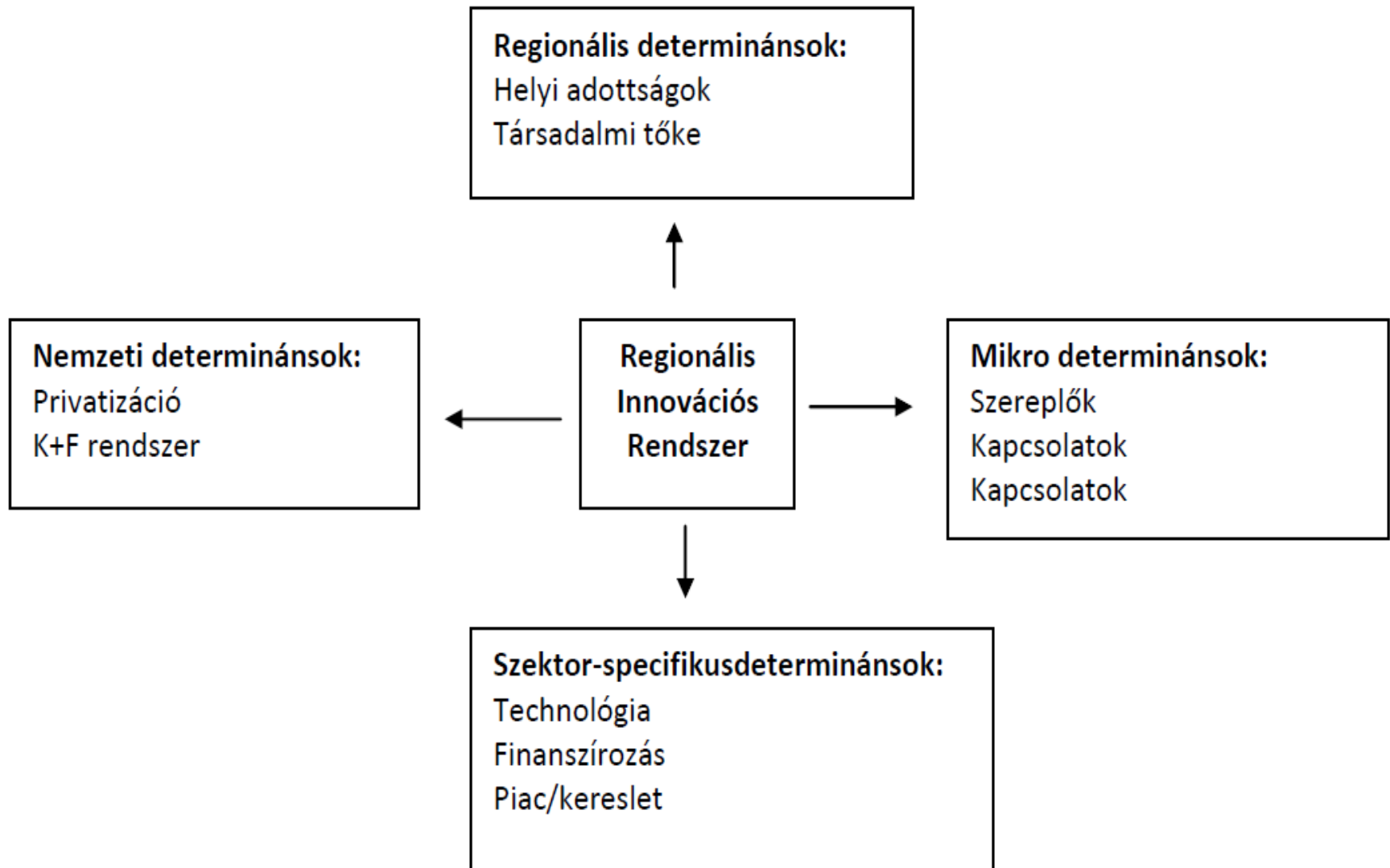

- *Lundvall 1985, Freeman 1987, Rothwell 1994, Cooke 1998*
- Gyökerek: intézményi közgazdaságtan – informális intézmények, normák, attitűdök szerepének hangsúlyozása.
- Informális intézmények: a kultúra által meghatározott, a formális intézményeknél lassabban változó szabályokat (hagyományok, normák, attitűdök, értékek) értik (North 1990).
- Az innovációs folyamatok „*granovetteri értelemben beágyazottak*”

Innovációs rendszerek – egy példa

(A regionális innovációs rendszer meghatározó tényezői – Radosevic 2002)

Innovációs teljesítmény és társadalmi tőke empirikus vizsgálata

- Általános jellemzők: Kvantitatív orientáltság, másodlagos adatelemzés, nemzeti és regionális szint, meglehetősen szűk indikátorkészlet
- *Hollanders – Arundel 2007*
- *Dakhli – De Clerq 2004*
- *Willems 2007*
- *Bruno et al. 2008*
- *Doh – Acs 2011*
- *Akcomack – Ter Weel 2007, 2009*
- *Kaasa 2007*
- *Rutten – Gelissen 2010*
- *Mascierelli 2011*
- *Dominicis et al. 2011*

- **Adatbázis**
- **I. A European Social Survey (ESS)** legújabb, 6. hullámával dolgoztunk.
- 29 országban lekérdezett, lakossági reprezentatív kérdőív, összesen 50 ezres minta.
- Mit vizsgál? A társadalmak demográfiai, szociokulturális állapotát, a lakosság politika és közéleti preferenciáinak alakulását, a társadalmi attitűdök illetve a cselekvéseket befolyásoló értékek változásait.
- 11 „szociokulturális dimenzió” kialakítása (főkomponens elemzés)
- **II. Innovation Union Scoreboard 2014 (IUS) és Global Competitiveness Index 2014**
- Mit vizsgál? Országok innovációs teljesítményét és versenyképességét

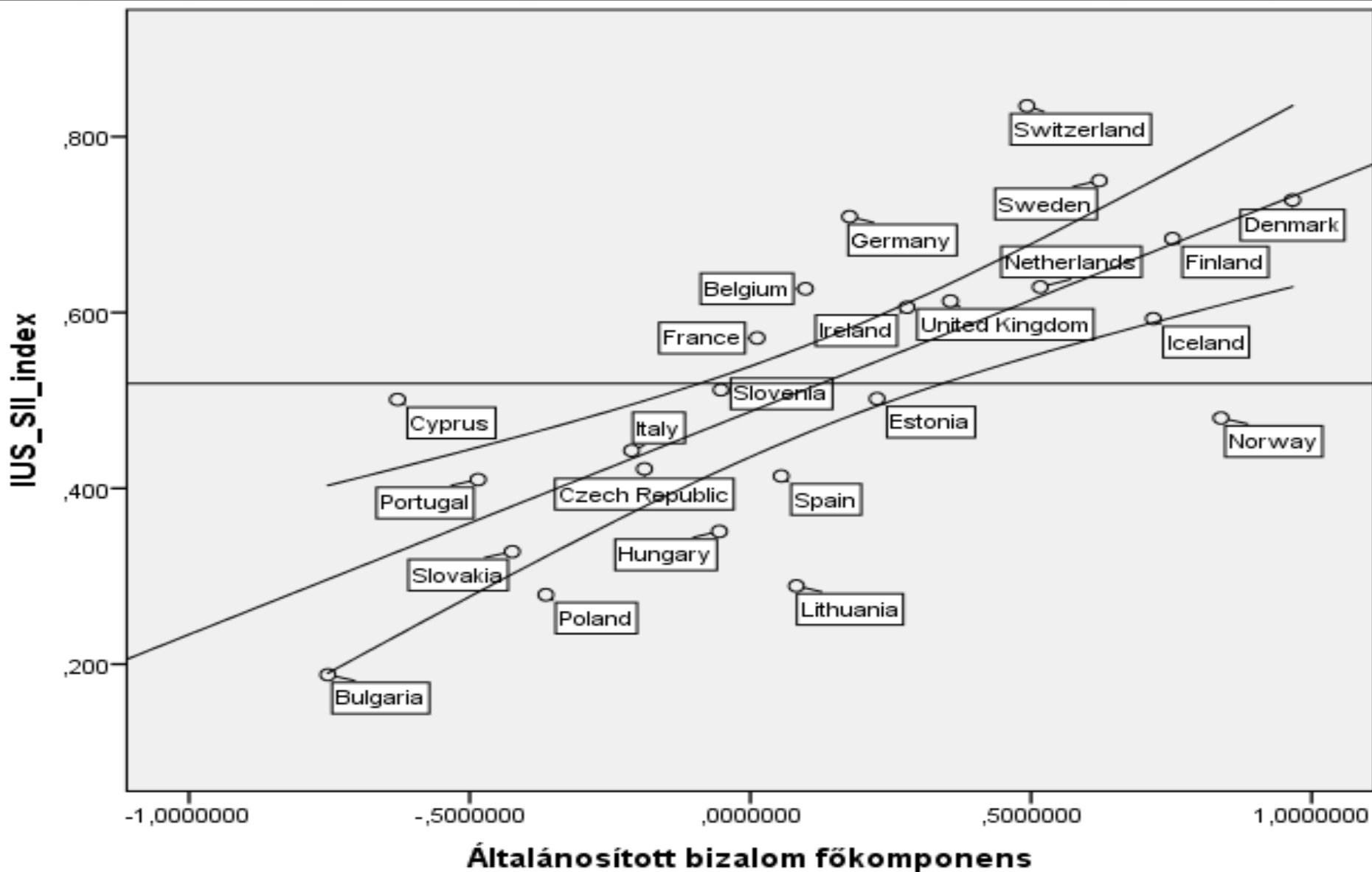

3 dimenzió

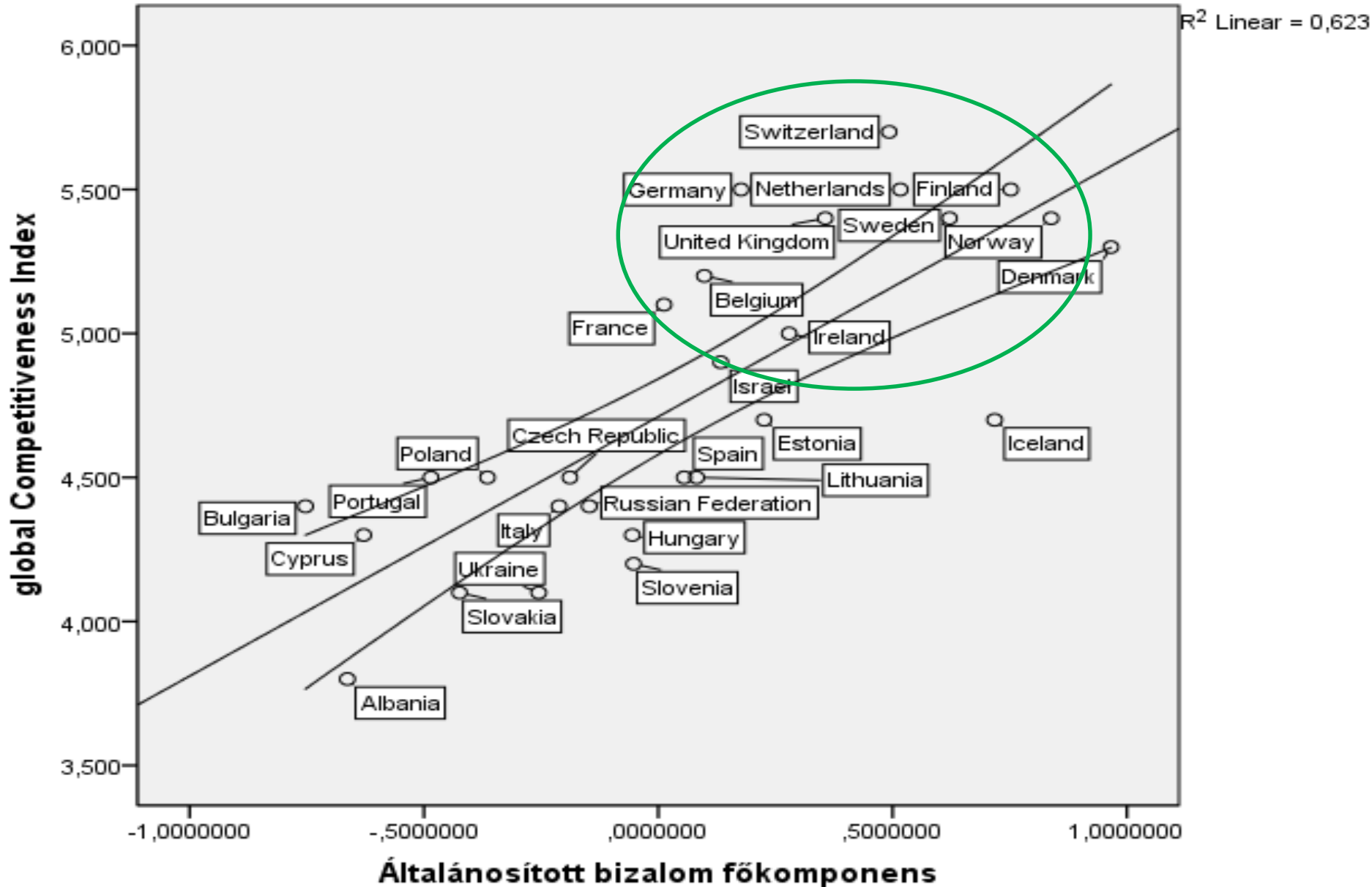
- **Általánosított bizalom**
- *A3. Általánosságban Ön mit mondana? A legtöbb emberben meg lehet bízni, vagy inkább azt, hogy nem lehetünk elég óvatosak az emberi kapcsolatokban?*
- *A4. Gondolja, hogy a legtöbb ember, megpróbálná kihasználni Önt, ha alkalma nyílna rá, vagy igyekeznének tisztességesek lenni?*
- *A5. Ön szerint az emberek inkább csak magukkal törődnek, vagy általában segítőkészek?*
- **Kapcsolati tőke**
- *C2. Milyen gyakran él társasági életet, jár össze, barátaival, rokonaival vagy kollégáival?*
- *C3. Hány olyan személy van – ha van ilyen – , akivel meg tudja beszélni személyes, legbensőbb magánügyeit?*
- **Tolerancia**
- *B27 Hagyni kell, hogy a meleg férfiak, és a leszbikus nők szabadon éljék az életüket melegként és leszbikusként úgy, ahogy akarják.*
- *E7 mennyire tartja fontosnak a demokráciához általában, hogy*
- *...védjék a kisebbségek jogait?*

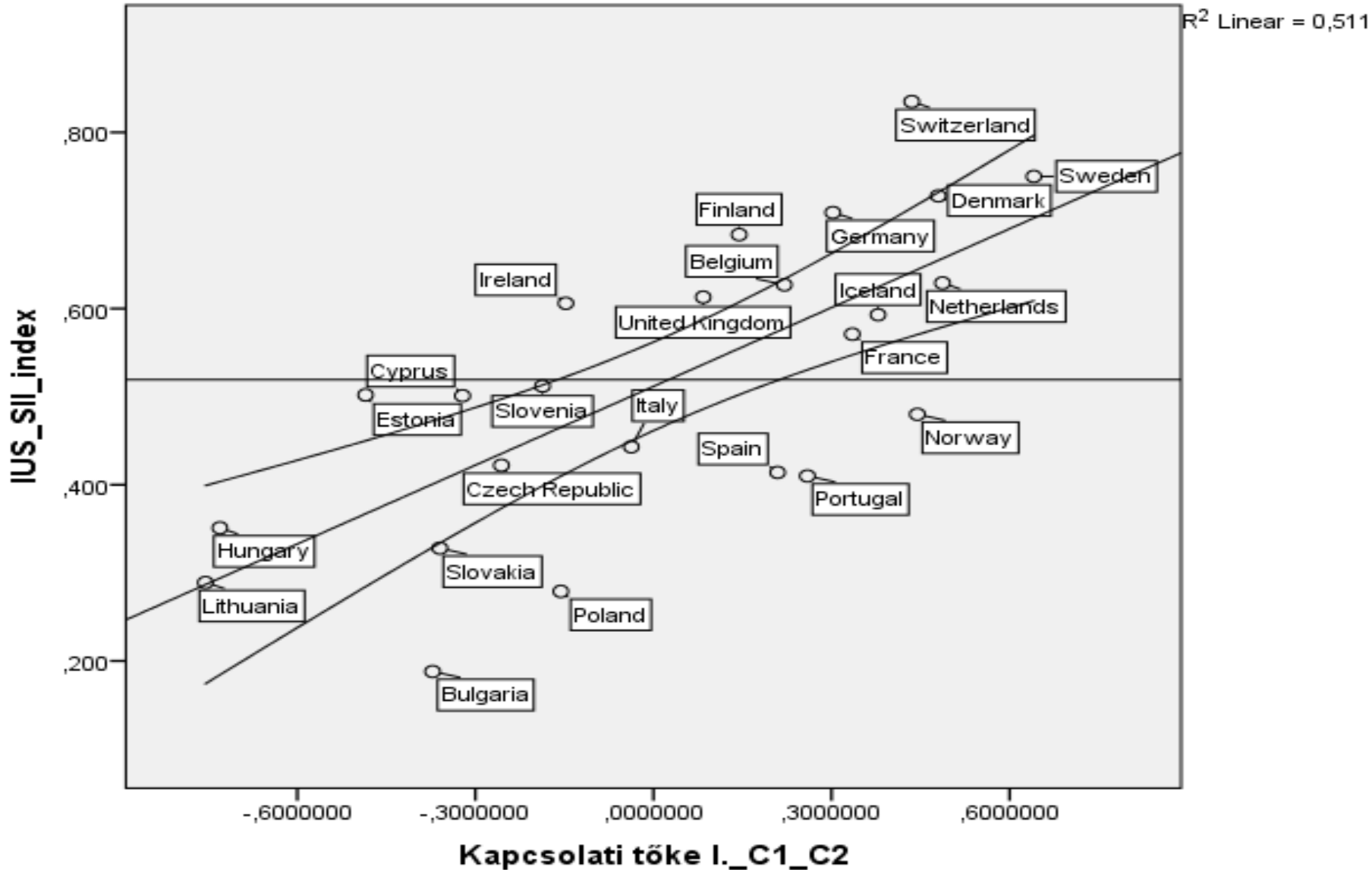
Általánosított bizalom és innovációs teljesítmény kapcsolata

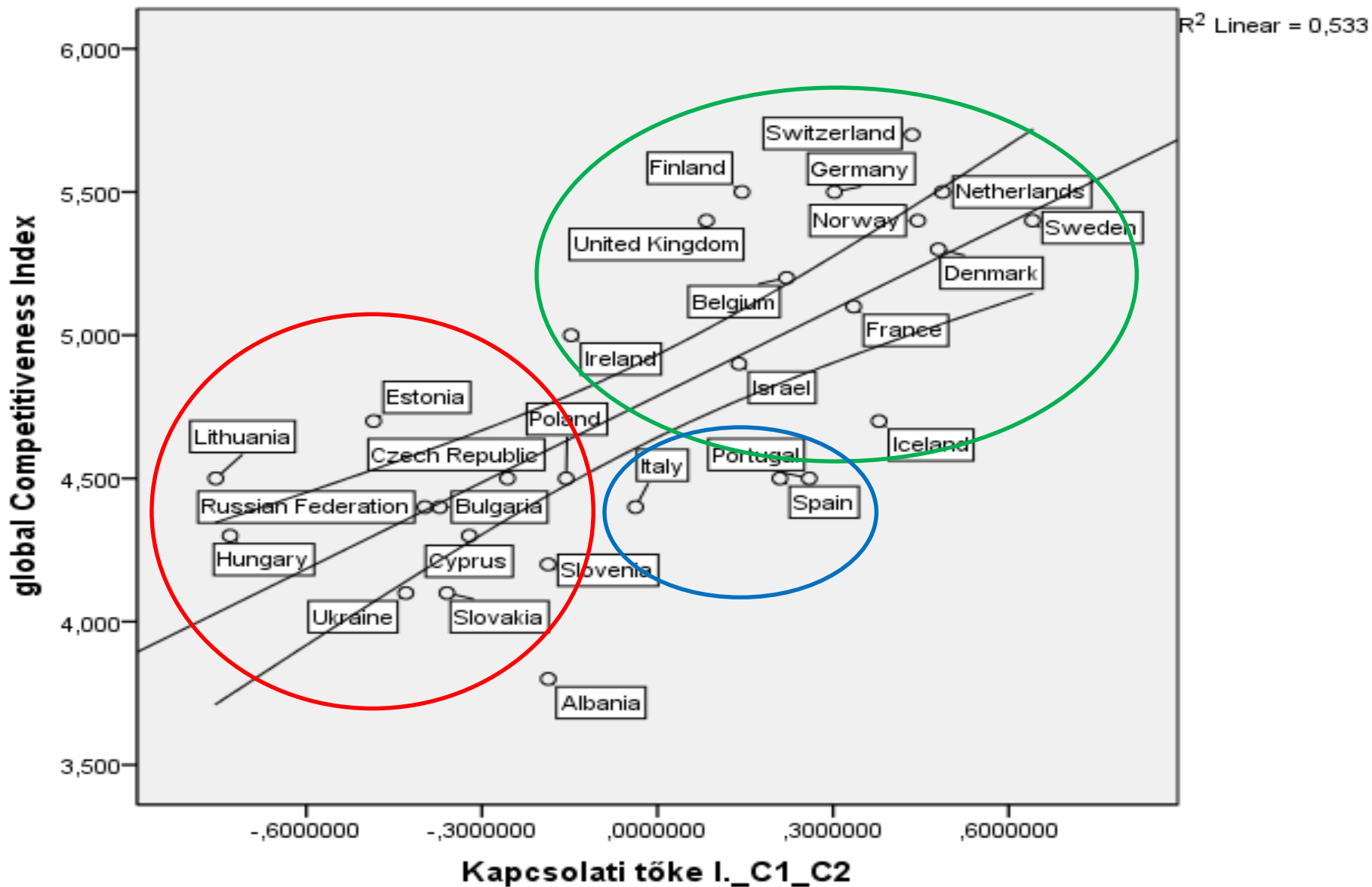
Általánosított bizalom és versenyképesség

Kapcsolati tőke és innovációs teljesítmény kapcsolata

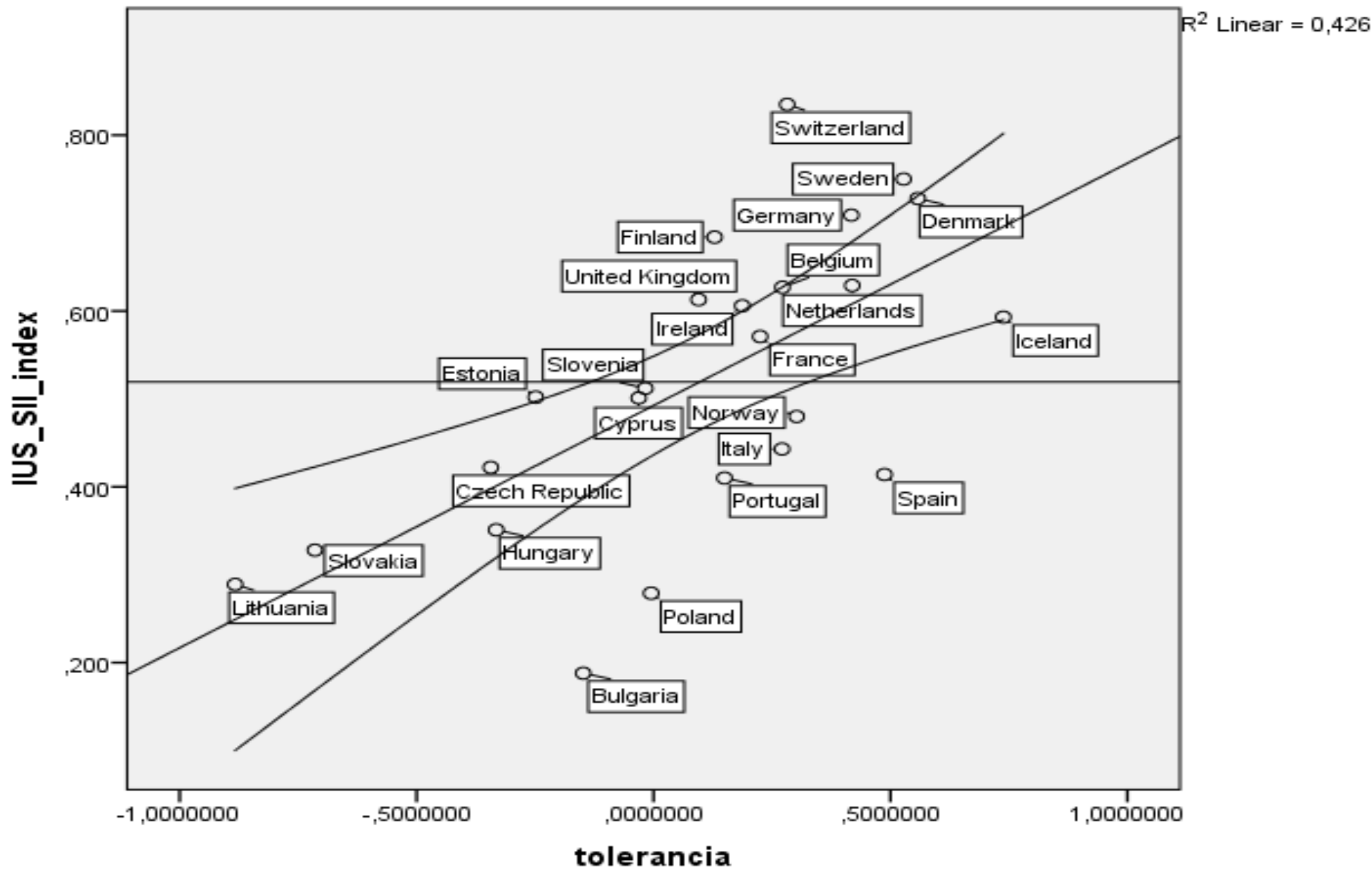

Kapcsolati tőke és versenyképesség

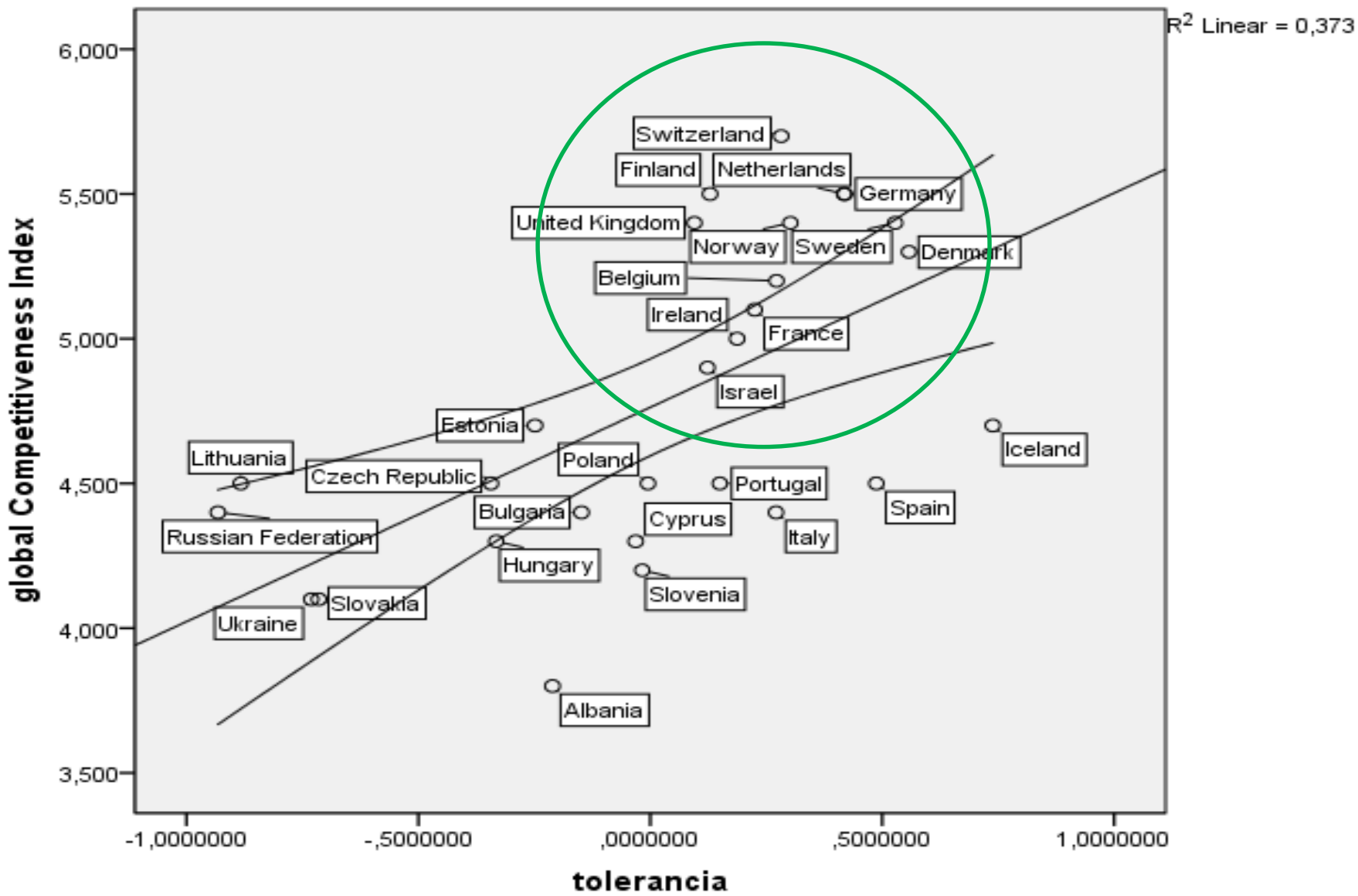

Tolerancia és innovációs teljesítmény kapcsolata

Tolerancia és versenyképesség

?

